

Krzysztof GALOS*, Krzysztof SZAMAŁEK**

Ocena bezpieczeństwa surowcowego Polski w zakresie surowców nieenergetycznych

Streszczenie: Bezpieczeństwo surowcowe jest ściśle powiązane z gospodarką krajową i międzynarodową w zakresie możliwości dostępu do źródeł surowców mineralnych (pierwotnych i wtórnych) oraz ich wykorzystania obecnie i w przyszłości. Punktem wyjścia w ocenie bezpieczeństwa surowcowego jest rozpoznanie obecnego i prognoza przyszłego zapotrzebowania gospodarki na poszczególne surowce mineralne. Dotyczy to zarówno surowców pochodzących ze złóż kopalin (surowce pierwotne), z recyklingu materiałowego (surowce wtórne), jak też z różnego rodzaju odpadów przemysłowych (mineralne surowce odpadowe). Bezpieczny, niezależny i niezawodny dostęp do surowców postrzegany jest jako przesądzający o możliwości utrzymania pozycji konkurencyjnej gospodarki danego kraju. Stąd, zgodnie z ostatnimi inicjatywami surowcowymi Unii Europejskiej, bezpieczeństwo krajów Unii Europejskiej (w tym Polski) w zakresie surowców nieenergetycznych powinno bazować na trzech filarach: zapewnieniu odpowiedniego dostępu do surowców na rynkach międzynarodowych, rozwijaniu stabilnych dostaw surowców ze źródeł własnych oraz poprawie efektywności wykorzystania surowców i promowaniu wykorzystywania surowców wtórnych i odpadowych.

W artykule poddano analizie zapotrzebowanie krajowej gospodarki na poszczególne surowce nieenergetyczne (metaliczne i niemetaliczne). W odniesieniu do jego poziomu oceniono wielkość i wystarczalność krajowych zasobów kopalin do produkcji tych surowców, a także podstawowe trendy w ich krajowej produkcji. Szczególną uwagę zwrócono na strukturę uzupełniającego importu surowców nieenergetycznych, a także na przyczyny rosnącego udziału surowców importowanych w zaspokajaniu krajowego popytu na omawianą grupę surowców. Podkreślono także rosnące znaczenie surowców wtórnych i odpadowych ze źródeł krajowych w zaspokajaniu tego popytu, co należy uznać za zjawisko zdecydowanie pozytywne.

Polska jest i pozostanie w najbliższej przyszłości niemal całkowicie wystarczająca pod względem zaspokajania potrzeb w zakresie surowców budowlanych oraz znacznej części surowców ceramicznych. Niestety, w zakresie surowców chemicznych, poza utrzymywaną podażą soli i siarki, skazana jest na posiłkowanie się importem. Wysoka pozycja Polski jako znaczącego producenta miedzi i srebra oraz kilku ich koproduktów (np. złoto, selen, surowce renu) oraz planowane utrzymanie produkcji cynku i ołowiu metalicznego (mimo spodziewanej w najbliższych latach likwidacji górnictwa rud Zn-Pb) przyczynia się do utrzymywania dodatniego salda obrotów surowcami metalicznymi. Nie zmienia to jednak faktu, że w zakresie pozostałych ponad 30 surowców metalicznych, a w szczególności rud żelaza, żelazostopów, aluminium metalicznego, niklu, krajowa gospodarka pozostanie całkowicie zależna od dostaw z zagranicy.

Zapewnienie dostaw surowców nieenergetycznych na bazie trzech filarów europejskiej inicjatywy surowcowej na gruncie polskim wymaga w chwili obecnej opracowania nowej polityki surowcowej naszego kraju.

Słowa kluczowe: bezpieczeństwo surowcowe, surowce metaliczne, surowce niemetaliczne, popyt krajowy, produkcja, import